

Příloha č. 1

Obrázek č. 1¹

Obrázek č. 2²

¹ Městský úřad v Českém Těšíně. In: ČT24. [online]. [cit. 28.11.2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/archiv/1049471-radnice-v-ceskem-tesine-zavedla-pro-sve-uredniky-kurz-polstiny>

² Staré českoněmecké plechové cedule. In: Aukro [online]. [cit. 28.11.2023]. Dostupné z: <https://aukro.cz/stare-ceskonemecke-plechove-cedule-s-upozor-napisy-7001275008>

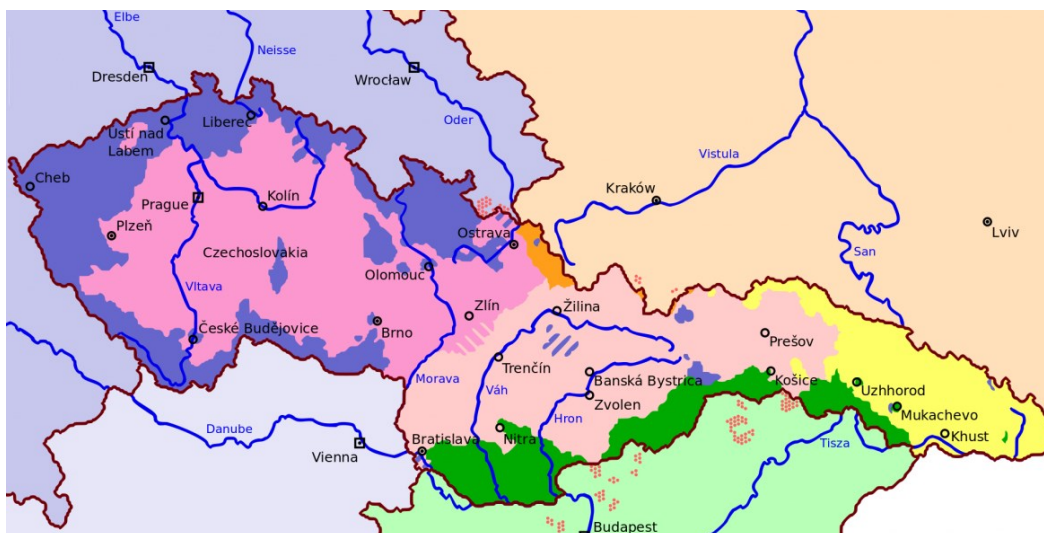

Obrázek č. 3³

Obrázek č. 4⁴

Příloha č. 2

Obrázek č. 5⁵

³ *Cedule – prodej tabáku.* In: Aukro [online]. [cit. 28.11.2023]. Dostupné z: <https://aukro.cz/smalt-cedule-protectorat-prodej-tabaku-cesko-nemecka-6977186382>

⁴ *Cedule Zlatná na Ostrove.* In: Vlaky.net [online]. [cit. 28.11.2023]. Dostupné z: <https://www.vlaky.net/zeleznice/spravy/7840-Coronavirove-Madarsko/>

⁵ *Národnostní složení Československa.* In: 21. století [online]. [cit. 28.11.2023]. Dostupné z: <https://21stoleti.cz/2017/05/06/novy-stat-na-mape-evropy-spory-o-ceskoslovenske-hranice/>

Příloha č. 3

Tab. IV. Českoslovenští státní příslušníci podle národnosti. Úhrnný počet cizozemců. (Dokončení) 43

Číslo řádku	Země, župa	československé	Českoslovenští státní příslušníci národnosti										Cizí státní příslušníci	Úhrn přítomného obyvatelstva
			ruské (velkoruské, ukrajinské, karpatoruské)	německé	maďarské	židovské	polské	rumunské	cikánské	jiné	dobromady			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
c) Běhupřítelci žup a zemí														
1. Župy														
1	Hlavní město Praha	634.514	596	80.429	950	5.359	228	187	28	1	841	661.258	13.992	676.657
2	Župa I. Praha	1.045.772	254	11.178	339	498	99	32	16	—	47	1.058.454	6.211	1.064.665
3	Župa II. Pouchov	418.642	162	18.209	402	194	71	23	16	—	15	475.119	3.126	478.245
4	Župa III. Uherské Kralupy	360.924	111	141.925	446	294	82	14	1	—	20	502.923	6.083	509.006
5	Župa IV. Mladá Boleslav	500.746	226	224.713	358	354	34	28	6	—	40	725.784	9.032	734.817
6	Župa V. Česká Župa	39.584	110	480.139	567	404	143	18	13	1	74	559.217	15.894	575.111
7	Župa VI. Louny	468.152	215	308.401	989	1.394	84	21	4	61	54	773.564	12.161	785.725
8	Župa VII. Karlovy Vary	18.300	28	305.701	193	472	34	4	1	1	26	307.592	14.217	321.809
9	Župa VIII. Plzeň	498.988	142	349.865	716	1.146	67	26	12	—	46	759.931	6.399	766.331
10	Župa IX. Česká Budějovice	398.508	120	154.172	538	481	22	27	4	—	28	553.998	8.899	562.897
11	Župa X. Jihlava	294.470	110	126.792	20	1.391	22	1.056	1	1	23	423.526	8.018	431.544
12	Župa XI. Brno	694.574	272	183.909	365	4.839	146	33	10	12	86	748.967	9.388	758.355
13	Župa XII. Olomouc	483.471	315	305.405	65	2.451	228	46	22	—	17	794.111	10.176	804.287
14	Župa XIII. Uherské Hradiště	367.845	164	4.609	41	2.318	74	19	—	10	21	375.534	2.288	377.822
15	Župa XIV. Moravská Ostrava	404.147	319	314.901	113	4.308	2.181	29	4	1	70	626.304	10.930	637.234
16	Župa XXI. Tábor	177.638	191	25.002	25	2.713	69.366	21	—	3	16	272.919	27.281	300.199
17	Župa XV. Bratislava	436.819	169	42.222	119.942	15.901	121	154	20	1.997	62	796.331	11.547	807.878
18	Župa XVI. Nitry	294.498	120	20.879	127.788	3.372	54	51	15	614	16	443.254	2.743	446.007
19	Župa XVII. Turčiansky Svätý Martin	392.252	170	16.913	2.710	5.672	257	26	15	118	41	418.136	3.007	421.283
20	Župa XVIII. Zvolen	329.923	133	10.058	142.383	4.257	119	76	24	1.496	44	488.486	4.139	492.625
21	Župa XIX. Liptovský Svätý Mikuláš	221.808	7.849	61.421	45.123	5.212	423	46	24	1.371	50	313.920	6.843	320.763
22	Župa XX. Košice	338.480	72.200	15.301	93.314	31.199	1.561	86	140	2.881	101	593.178	14.425	607.603
23	Podkarpatská Rus ¹³⁾	19.737	372.384	10.460	192.144	80.059	297	118	13.610	418	81	599.808	6.760	606.568
2. Země														
1	Čechy	4.382.788	2.007	2.173.289	5.476	11.251	978	347	87	24	428	6.576.825	93.757	6.670.582
2	Morava	2.048.426	976	547.604	534	15.335	2.080	1.197	45	24	215	2.616.436	46.448	2.662.884
3	Slezsko	296.194	338	252.365	94	3.681	69.967	33	3	61	622.788	49.530	672.268	
4	Slovensko ¹³⁾	2.013.792	85.644	139.900	637.183	70.529	2.536	413	230	7.967	363	2.958.557	42.813	3.001.370
5	Podkarpatská Rus ¹³⁾	19.737	372.384	10.460	192.144	80.059	297	118	13.610	418	81	599.808	6.760	606.568
6	Československá republika ¹³⁾ úhrnem	8.760.937	461.819	3.123.568	745.431	180.855	75.853	2.108	13.974	8.446	1.343	13.374.364	238.808	13.613.172

¹³⁾ Viz poznámka 1) a 2) na straně 30 a poznámka 9) na straně 37.

Obrázek č. 6⁶

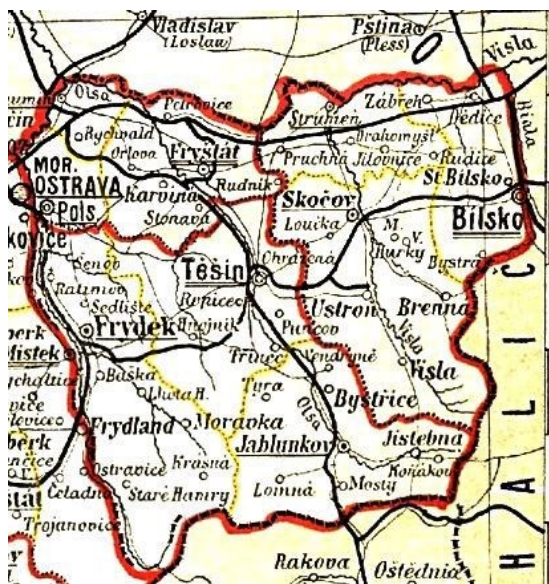
Tab. IV. Českoslovenští státní příslušníci podle národnosti. Úhrnný počet cizozemců. (Dokončení) 43

Číslo řádku	Země, župa	československé	Českoslovenští státní příslušníci národnosti										Cizí státní příslušníci	Úhrn přítomného obyvatelstva
			ruské (velkoruské, ukrajinské, karpatoruské)	německé	maďarské	židovské	polské	rumunské	cikánské	jiné	dobromady			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2. Země														
1	Čechy	4.382.788	2.007	2.173.289	5.476	11.251	978	347	87	24	428	6.576.825	93.757	6.670.582
2	Morava	2.048.426	976	547.604	534	15.335	2.080	1.197	45	24	215	2.616.436	46.448	2.662.884
3	Slezsko	296.194	338	252.365	94	3.681	69.967	33	3	61	622.788	49.530	672.268	
4	Slovensko ¹³⁾	2.013.792	85.644	139.900	637.183	70.529	2.536	413	230	7.967	363	2.958.557	42.813	3.001.370
5	Podkarpatská Rus ¹³⁾	19.737	372.384	10.460	192.144	80.059	297	118	13.610	418	81	599.808	6.760	606.568
6	Československá republika ¹³⁾ úhrnem	8.760.937	461.819	3.123.568	745.431	180.855	75.853	2.108	13.974	8.446	1.343	13.374.364	238.808	13.613.172

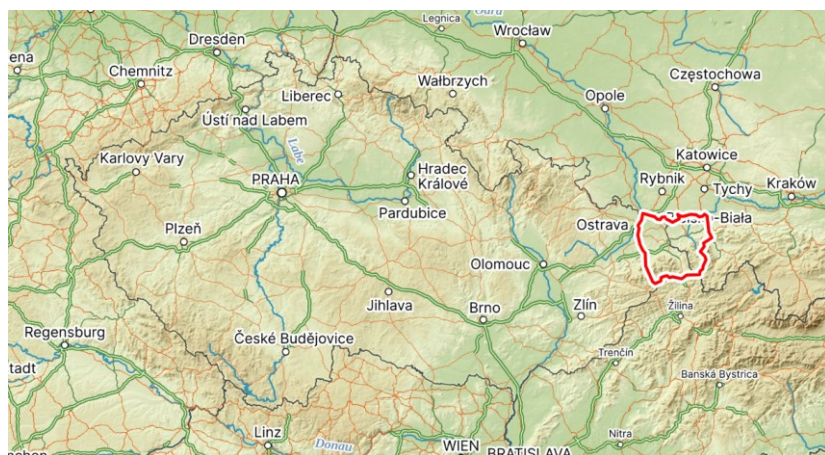
⁶ Sčítání lidu v republice Československé ze dne 15. února 1921. Praha: Státní úřad statistický, 1924. sv. 1, s. 43.

Příloha č. 4

Obrázek č. 7⁷

Obrázek č. 8⁸

⁷ *Správní rozdělení Těšínska*. In: Wikipedie otevřená encyklopedie [online]. [cit. 28.11.2023]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Těšínsko#/media/Soubor:Správní_rozdělení_Těšínska_1897.jpg

⁸ *Mapy.cz* [online]. Těšínsko [mapa]. [cit. 28.11.2023]

Příloha č. 5

(...) vlády polská a československá prohlásily (...), že přijímají, aby hranice jmenovaných území [vévodství Těšínské, území Oravy a Spiše] byly určeny čelnými mocnostmi spojenými a sdruženými; pověřily konferenci velvyslanců uspořádáním této otázky.

V důsledku toho rozhodla konference velvyslanců takto:

I.

Hranice svrchovanosti Polska a Československa nad bývalým knížectvím Těšínským a nad územím Oravy a Spiše budou stanoveny hraniční čarou, určenou tímto způsobem (...)

1. V krajině těšínské:

Od bodu, kde východní hranice obce Pieršné stýká se s bývalou hranicí mezi Německem a Rakouskem, na jih a až ke kotě 268, ležící asi 2 km severovýchodně od Frýštátu:

čára, kterou jest určiti na místě samém a která ponechává ves Dolní Marklovice a domy obce Mizerova státu československému;

odtud na jih a až k bodu, kde jihovýchodní hranice obce Roje přetíná řeku Olšu:

východní hranice obcí Frýštátu a Roje;

odtud jiho-jihovýchodně a až k bodu, který jest určiti asi 500 metrů severo-severozápadně od mostu, ležícího 1500 metrů jihovýchodně od Šibice:

tok řeky Olši proti proudu;

(...)⁹

---

⁹ *Sbírka zákonů a nařízení státu československého*. V Praze: Státní tiskárna, 11.02.1925, 1925, s. 255-256.

Příloha č. 6

63. ÚZEMÍ REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ (ČESKOSLOVENSKA) S ÚPRAVAMI HRANIC DO ROKU 1924

Obrázek č. 9¹⁰

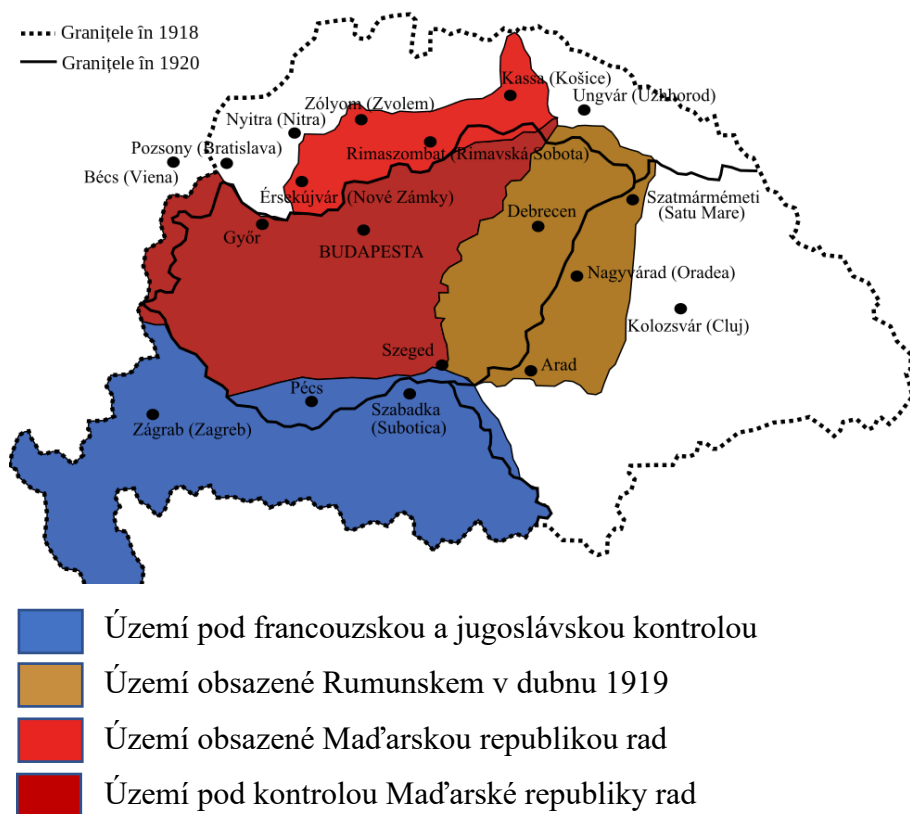
Příloha č. 7

(...) Edvard Beneš záhy a snadno dosáhl souhlasu Dohody s obsazením pohraničí – i proto, aby se zabránilo zmatkům a drancování. (...) Československá vláda neměla však k dispozici potřebné vojsko, proto ministr národní obrany Václav Klobáček žádal o vyslání tří pluků dohodového vojska. Tato představa nebyla ojedinělá zvláště tehdy, když země začaly otřásat sociální nepokoje. Volání o vojenskou pomoc, někdy až úpěnlivé, se ozývalo i od takových lidí, jako byl Kramář či Rašín. Nakonec musela vláda kombinovat některé rezervní jednotky prořídlých českých pluků s dobrovolnickými jednotkami, a tak se systematictější obsazování pohraničí začalo až v polovině listopadu. Až na nepatrné výjimky (...) se tak stalo bez boje. Většinou vše proběhlo tak, že po zprávě o blížící se československé jednotce se místní Volkswehr rozešel, čeští vojáci vpochodovali na náměstí a za pomoci českého menšinového okresního Národního výboru obsadili okresní úřad a radnici. Po jisté přestávce pokračovalo obsazování v prosinci. Hlavní město Deutschböhmen Liberec bylo obsazeno 12., hlavní město Sudetenlandu Opava 18. prosince 1918.¹¹

¹⁰ *Území Republiky československé.* [online]. [cit. 28.11.2023]. Dostupné z: <https://www.rimov.cz/www/obecrimov/fs/obdobi-1-republiky.pdf>

¹¹ KÁRNÍK, Zdeněk. *České země v éře První republiky (1918-1938). Díl první, Vznik, budování a zlatá léta republiky (1918-1929).* 2., opr. vyd. Praha: Libri, 2003, s. 42.

Příloha č. 8

Obrázek č. 10¹²

Příloha č. 9

Zatímco jednání v Paříži se protahovala, zhoršovala se situace na Slovensku. Jeho území bylo součástí Uherského království tisíc let a nová maďarská vláda hraběte Károlyiho se jej odmítala vzdát. K prvním ozbrojeným střetům došlo už v listopadu 1918. Beneš mezitím jednal se zástupci dohodových mocností a dosáhl vytvoření několika demarkačních linií, které oddělovaly slovenské území od Maďarska. Vytyčení jižní hranice Slovenska však byl problém.

Situace československých jednotek se zlepšila po příjezdu legionářů z Itálie, jenže naděje brzy padly. V Budapešti se koncem března 1919 zmocnili vlády místní bolševici v čele s Bélou Kunem a vytvořili Maďarskou republiku rad. V zahraniční politice se však od svých předchůdců nijak nelišili. V květnu 1919 zaútočili na Slovensko a rozhořel se rozsáhlý válečný konflikt. Zaskočení Čechoslováci začali ustupovat a na některých místech fronty se dostali do kritické situace. Dne 6. června Maďaři vstoupili do Košic, načež zabrali Michalovce, Humenné, Prešov a řadu dalších měst. Na obsazené třetině Slovenska vyhlásili Slovenskou republiku rad v čele s rodákem z českého Nymburka Antonínem Janouškem. Chovali se ale tak, že si brzy

¹² *Maďarská republika rad.* In: Wikipedie otevřená encyklopedie [online]. [cit. 28.11.2023]. Dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hungarian_Soviet_Republic_1919_RO_-_no_legend.svg

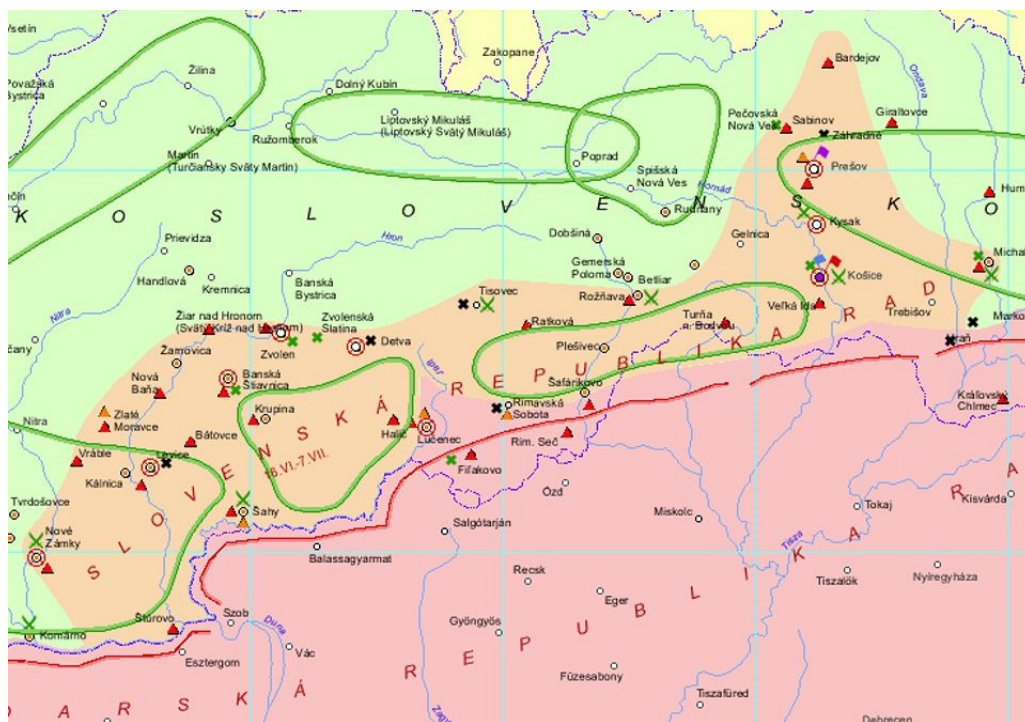

většinu obyvatel znepřátelili. Přes proklamovaná hesla o diktatuře proletariátu šlo o diktaturu vojenskou. Československé jednotky se v první červnové dekádě pustily do protiútoků a dobyly některá místa zpět. Na výsledek celého konfliktu však mělo zásadní vliv jednání mírové konference v Paříži.

V polovině června oznámila nejvyšší spojenecká rada definitivní podobu hranic mezi oběma státy. Boje přesto probíhaly až do 24. června. Tehdy vstoupilo v platnost příměří s tím, že Maďaři do 4. července vyklidí obsazené části Slovenska. Koncem července postoupila k Budapešti rumunská armáda a maďarské hlavní město obsadila. Bolševická vláda padla.

Válka zdevastovala rozsáhlé části Slovenska a vyžádala si velké ztráty na životech. Na československé straně zemřelo 2 121 mužů, zraněno bylo 2 348 a pohřešováno 2 402 osob. Maďaři udávali 450 padlých, 3 691 zraněných, 6 977 nemocných a 471 zajatých, ve skutečnosti ale musely být jejich ztráty vyšší.¹³

Příloha č. 10

Obrázek č. 11¹⁴

¹³ *První republika 1918-1938: dějiny, osobnosti, denní život*. Vydání třetí, doplněné. Brno: Extra Publishing, s.r.o., 2018, s. 41-42.

¹⁴ *Slovenská republika rad*. In: Český historický atlas [online]. [cit. 29.11.2023]. Dostupné z: https://cha.fsv.cvut.cz/web/_include/img/work/full/29b.jpg

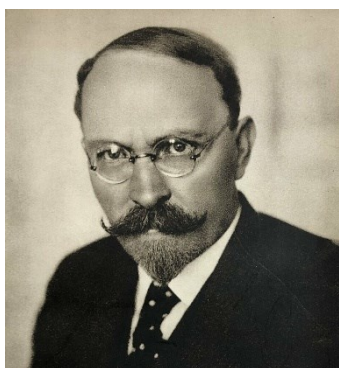

Příloha č. 11

Pracovní list – Pětka a Hrad:

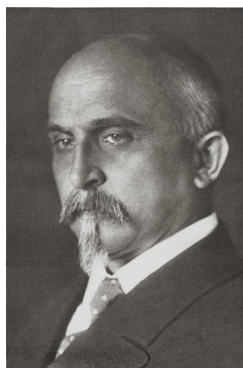
1. Na fotografiích jsou zachyceni členové tzv. Pětky.

- a) Proč se toto uskupení nazývalo *Pětka*?
- b) U každého člena napište, ke které politické straně náležel.
- c) Proč do *Pětky* náleželi právě tito členové?

Rudolf Bechyně – ČSDSS

Obrázek č. 12¹⁵

Alois Rašín – ČND

Obrázek č. 13¹⁶

Jan Šrámek – ČSL

Obrázek č. 14¹⁷

Antonín Švehla – RSČV

Obrázek č. 15¹⁸

Jiří Stříbrný – ČSNS

Obrázek č. 16¹⁹

---

¹⁵ *Rudolf Bechyně*. In: Wikipedie otevřená encyklopedie [online]. [cit. 29.11.2023]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Rudolf_Bechyn%C4%9B#/media/Soubor:Rudolf_Bechyn%C4%9B_\(cropped\).jpg](https://cs.wikipedia.org/wiki/Rudolf_Bechyn%C4%9B#/media/Soubor:Rudolf_Bechyn%C4%9B_(cropped).jpg)

¹⁶ *Alois Rašín*. In: Wikipedie otevřená encyklopedie [online]. [cit. 29.11.2023]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Alois_Ra%C5%A1%C3%ADn#/media/Soubor:Alois_Ra%C5%A1%C3%ADn.jpg

¹⁷ *Jan Šrámek*. In: Wikipedie otevřená encyklopedie [online]. [cit. 29.11.2023]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_%C5%A0r%C3%A1mek#/media/Soubor:Jan_%C5%A0r%C3%A1mek.jpg

¹⁸ *Antonín Švehla*. In: Wikipedie otevřená encyklopedie [online]. [cit. 29.11.2023]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Anton%C3%ADn_%C5%A0vehla#/media/Soubor:Anton%C3%ADn_%C5%A0vehla.jpg

¹⁹ *Jiří Stříbrný*. In: Wikipedie otevřená encyklopedie [online]. [cit. 29.11.2023]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Ji%C5%99%C3%ADn_%C5%99%C3%ADbrn%C3%BD#/media/Soubor:Ji%C5%99%C3%ADn_%C5%99%C3%ADbrn%C3%BD.jpg

2. *Pětka* se začala kompletovat během podzimu 1920.
  - a) Kdo byl v té době předseda vlády?
  - b) Jmenujte tři politiky, kteří nebyli členy vlády až do jejího konce.

3. Jaký význam *Pětka* měla? Proč si myslíte, že vůbec vznikla?

4. Kromě *Pětky* existovalo také uskupení *Hrad*.
  - a) Proč se pro něj vžilo pojmenování *Hrad*?
  - b) Který známý český spisovatel byl jeho členem?

5. Na základě zjištěných informací postihneme rozdíl mezi *Pětkou* a *Hradem*.

Příloha č. 12

K oddílu VI.

Dod. 20. Přehled výsledků voleb do Národního shromáždění r. 1920.¹⁾

(Pramen: Úřední data ministerstva vnitra.)

S t r a n y	Volby do poslanecké sněmovny					Volby do senátu				
	Počet odevzdaných platných hlasů	Počet přidělených mandátů			úhrnem	Počet odevzdaných platných hlasů	Počet přidělených mandátů			úhrnem
		při skrutiniu	I.	II.			III.	při skrutiniu	I.	
Strany československé :										
Čsl. sociálně demokratická strana dělnická	1,590.284	65	9	—	74	1,463.189	36	4	1	41
Čsl. strana lidová (ludová)	699.459	23	10	—	33	625.980	12	5	1	18
Republikánská strana čsl. venkova a Domoviny	602.743	21	7	—	28	531.141	11	3	—	14
Čsl. strana socialistická (národně sociální)	500.455	17	6	1	24	373.995	7	3	—	10
Čsl. národní demokracie (s agrární opozicí)	387.426	12	6	1	19	354.597	6	4	—	10
Slovenská národní a rolnická strana	241.881	8	4	—	12	180.953	4	1	1	6
Čsl. živnostensko-obchodnická str. středostavovská	122.660	1	5	—	6	107.740	—	3	—	3
Socialistická strana čsl. lidu pracujícího (Modráček)	58.572	1	1	1	3	3.045	—	—	—	—
Strana maloroľníků, domkářů a živnostníků	42.756	—	—	—	—	22.305	—	—	—	—
Neodvislá strana lidu malého (Prunar)	5.251	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slovanská strana sociální (Chocova)	2.022	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Úhrnem	4,253.509	148	48	3	199	3,662.945	76	23	3	102
Strany německé :										
Deutsche sozial.-demokr. Arbeiterpartei	689.201	23	7	1	31	593.398	11	4	1	16
Deutsche Wahlgemeinschaft ²⁾	328.351	8	7	—	15	300.333	5	3	—	8
Bund der Landwirte	241.723	6	5	—	11	210.724	3	2	1	6
Deutsche christlich-soziale Volkspartei	212.999	4	5	1	10	141.495	—	4	—	4
Deutsch-demokratische Freiheitspartei	105.418	2	2	1	5	118.159	2	1	—	3
Deutschfreisoziale Partei	7.629	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Úhrnem	1,585.321	43	26	3	72	1,364.109	21	14	2	37

Obrázek č. 17²⁰

²⁰ Statistická příručka republiky Československé. Praha: Státní úřad statistický, 1920, s. 102.

Příloha č. 13

Vláda Jana Černého I. (15. 9. 1920 – 26. 9. 1921)

Jan Černý - předseda vlády

(15. 9. 1920 - 26. 9. 1921)

Edvard Beneš - ministr zahraničí

(15. 9. 1920 - 26. 9. 1921)

Jan Černý - ministr vnitra

(15. 9. 1920 - 26. 9. 1921)

Karel Engliš - ministr financí (správcem)

(15. 9. 1920 - 21. 3. 1921)

Vladimír Hanačík - ministr financí

(21. 3. 1921 - 26. 9. 1921)

Josef Šusta - ministr školství a národní osvěty

(15. 9. 1920 - 26. 9. 1921)

Otakar Husák - ministr národní obrany

(15. 9. 1920 - 26. 9. 1921)

Augustin Popelka - ministr spravedlnosti

(15. 9. 1920 - 26. 9. 1921)

Rudolf Hotowetz - ministr průmyslu, obchodu a živností

(15. 9. 1920 - 26. 9. 1921)

Václav Burger - ministr železnic

(15. 9. 1920 - 26. 9. 1921)

František Kovařík - ministr veřejných prací

(21. 9. 1920 - 26. 9. 1921)

Vladislav Brdlík - ministr zemědělství

(15. 9. 1920 - 26. 9. 1921)

Josef Gruber - ministr sociální péče

(15. 9. 1920 - 26. 9. 1921)

Ladislav Procházka - ministr veřejného zdraví a tělesné výchovy

(15. 9. 1920 - 26. 9. 1921)

Maxmilián Fatka - ministr pošt a telegrafů

(15. 9. 1920 - 26. 9. 1921)

Vladimír Fajnor - ministr pro sjednocení zákonů a org. správy

(15. 9. 1920 - 26. 9. 1921)

Martin Mičura - ministr pro správu Slovenska

(15. 9. 1920 - 26. 9. 1921)

Leopold Průša - ministr pro zásobování lidu

(15. 9. 1920 - 24. 1. 1921)

Vladislav Brdlík - ministr pro zásobování lidu (správcem)

(24. 1. 1921 - 25. 4. 1921)

Ladislav Procházka - ministr pro zásobování lidu (správcem)

(25. 4. 1921 - 26. 9. 1921)

Rudolf Hotowetz - ministr pro zahraniční obchod (správcem)
(15. 9. 1920 - 26. 9. 1921)²¹

Příloha č. 14

Hrad

V politickém systému první republiky můžeme nalézt určité zvláštnosti. Jednak šlo o volné seskupení politiků kolem prezidenta Masaryka, které silně ovlivňovalo zahraniční politiku. Skupina se opírala o reformistické strany, dále organizace, jako byla Československá obec legionářská nebo Sokol, i nekatolické církve. Patřil tam třeba Antonín Švehla, ale i různí intelektuálové, například Karel Čapek, a samozřejmě Edvard Beneš. Ten zastával díky Masarykově stálé podpoře ve všech československých vládách až do svého zvolení prezidentem funkci ministra zahraničí, a to plných 17 let.²²

Příloha č. 15

Pětka

Kromě skupiny Hradu se v době působení první (...) úřednické vlády v letech 1920-1921 utvořila (...) takzvaná Pětka jakožto výbor, který fakticky rozhodoval o všech důležitých politických problémech. V původním složení tvořili Pětku (...) Antonín Švehla, (...) Rudolf Bechyně, (...) Jiří Stříbrný, (...) Alois Rašín a (...) Jan Šrámek. Tito politikové se pravidelně scházeli na důvěrných jednáních a v podstatě určovali chod vlády. Pětka však byla terčem silné kritiky jakožto mimoústavní instituce. Kritizovali ji nejen zástupci opozice, ale i někteří politikové ze stran, které Pětku tvořily, například předseda socialistické strany Václav Kloufáč. Formálně se Pětka rozešla v roce 1926, ale navázaly na ni obdobně laděné výbory složené z představitelů více stran, nazývané proto Šestka či Osmička.²³

---

²¹ *Vláda Jana Černého I.* In: *Vláda České republiky*. [online]. [cit. 29.11.2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1918-1938-csr/jan-cerny-1/prehled-ministru-24664/>

²² *První republika 1918-1938: dějiny, osobnosti, denní život*. Vydání třetí, doplněné. Brno: Extra Publishing, s.r.o., 2018, s. 62

²³ Tamtéž, s. 62.

Příloha č. 16

Pracovní list – Každodenní život:

- 1. Jedním z oblíbených způsobů trávení volného času byla návštěva divadla.**
  - a) Jak se jmenovala hra Osvobozeného divadla psaná na motiv Vladislava Vančury?
  - b) Který den se toto představení hrálo?
  - c) Kdo hrál v tomto představení Doktora?
  - d) Kolik peněz jsi potřeboval/a, pokud jsi chtěl/a sedět v přízemí I.?
  - e) Jmenuj jedno další divadlo, které jsi mohl/a ten den navštívit. Zároveň uveď také hru, která se zde hrála.

- 2. Kromě divadla se lidé mohli jít bavit také do biografů.**
  - a) Jmenuj jeden film, který měl premiéru ve stejné době, jako představení Osvobozeného divadla.
  - b) Jmenuj jeden film, jehož promítání bylo v té době pro velký úspěch prodlouženo.

- 3. Pokud lidé nechtěli za zábavou chodit ven, mohli si pořídit mnoho různých knih, které v období první republiky vycházely.**
  - a) V době premiéry výše zmíněného představení bylo několik knih novinkou na trhu. Jmenuj jednu z těchto knih, kterou by sis přečetl/a.
  - b) Proč by sis přečetl/a zrovna tuhle knihu?

- 4. Každá zábava však něco stojí. Aby lidé mohli například navštěvovat divadla, biografy nebo si kupovat knihy, museli chodit do práce. V závislosti na své profesi si lidé vydělávali různé peníze.**
  - a) Jaká byla průměrná mzda dělníka?
  - b) Jaká byla průměrná mzda učitele?
  - c) Jaká byla průměrná mzda lékaře?
  - d) Jaká byla průměrná mzda ministra?

- 5. Každodenní záležitostí byl také nákup potravin, občas si lidé kupovali také nové oblečení a další věci. Ceny některých produktů by tě nejspíš překvapily.**
  - a) Kolik stál jeden rohlík?

- b) Kolik stál litr mléka?
- c) Kolik stál 1kg chleba?
- d) Kolik stál 1kg másla?
- e) Kolik stála jedna košile?
- f) Kolik stály boty?
- g) Kolik stálo nové auto?

Příloha č. 17

- níže je uvedena zvětšená varianta plakátu

Obrázek č. 18²⁴

²⁴ Plakát Osvobozeného divadla: V. Vančura: Učitel a žák. In: eSbirky [online]. [cit. 30.11.2023]. Dostupné z: <https://www.esbirky.cz/predmet/78305?searchParams=%7B%22filter%22%3A%7B%22group%22%3A%5B%2278109%22%5D%7D%2C%22order%22%3A%22random%22%2C%22itemsPerPage%22%3A24%2C%22path%22%3A%22eJyl0U1ugzAQBeCrIK%2BRgFYJAanqll1k1R6gdGGYSWJhPMg%5C%2FkZKod68DiSUq6Ka7kTx%2Bn579eWWKd8hKtpMI3EY9gcQyEspYYV2DLGZSqNYvVMlxWKmScPhKGIC%5C%2FaK6AOvYdX5kAVmb5qljFj9z3yqUpZppADRNEbug63xwwy0eSJ%5C%2F91j3SCLJ%5C%2FilUypC%5C%2FB6ywN8E4YS1o07cAW%5C%2F2Z99jyb50%5C%2FP68C%2BiRMHII%2Byph4H3fIpbVy9JSmxWcL9T5ha%2BHTVMggL%2BCZLNwHfJiJEY96ycfemT1P3b1TMMftSYGXbnHLUhGkD3Oimi6o7q8Lt9qSptZBk%2BvnMNO6Xig%2BesUv7%2BsHukDcUw%3D%3D%22%7D&sequencePointer=23>

OSVOBOZENÉ DIVADLO

■ DVORANA UMĚLECKÉ BESEDY ■

PRAHA III., BESEDNÍ 5 (u Tyršova domu). Stanice elektrické dráhy 5, 7, 9, 12.

Pátek, sobota o 8. hod. večer.

14. a 15. října 1927.

Premiera.

VI. Vančura :

Učitel a žák

Hra o prologu a 6 obrazech. Režiser J. Honzl. Výchova V. Obrtel.

Doktor	Nedbal	První příbuzný	Nálevka
Jan	Jareš	Druhý příbuzný	Machov
Strýc	Rádl B.	Třetí příbuzný	Harnišek
První zloděj	Voskovec	Chlapec	Mírko
Druhý zloděj	Werich	Teta	Svozilová
Třetí zloděj	Nálevka	Marie	Matysová
Lékař	Boháč	Anna	Holzbachová
Soudce	Vaňátko	Děvče	Květa

1. obraz: dům strýcův, 2. obraz: Janova světnice, 3. obraz: periferie, 4. obraz: dům smutku, 5 a 6. obraz: noc a den.

Po 2. obraze přestávka.

CENY

Ložové sedadlo I.	- - -	Kč 20
Křesla v příz. a na balk.	- - -	" 16
Ložové sedadlo II.	- - -	" 10
Přízemí I.	- - -	" 13
Přízemí II.	- - -	" 10
Přízemí III.	- - -	" 6
Sedadlo na balkoně	- - -	" 13
K stání	- - -	" 4

Předprodeje vstupenek:

M. Truhlářová, Tepna, Pasáž „Pošta“
kustod Umělecké Besedy, Hudební
Maticy, tel. 428-3-0, Urbánek u Nár.
divadla a hodinu před představením
u pokladny.

Hra „Učitel a žák“ vyšla právě nákladem dr. Škeřtka, Praha II., Perštýjn 2.

V. Palásek a Fr. Kraus, Praha I.

Příloha č. 18

+ Lidové divadlo Urania v Praze-VII. Dnes „Oběti domu rozkoše“; zítra odp. „Tři zlaté vlas- děda Všověda“, večer „Hraběnka Marica“.

+ Arena na Smíchově. Dnes o půl 8. h. 25. představení revue „To se ví“. — Přijmou se dámy do baletu. Přihlášky v kanceláři divadla.

+ Vínohradská zpěvohra. Dnes v předpl. „Mám tě rád“ s H. Krausem j. h.; zítra a v neděli odp. i večer totéž; v pondělí v lid. cyklu „Dáma v hermelínu“.

+ Burianovo divadlo. Dnes o 8. h. poslední představení satirické komedie „C. a k.“; zítra premiéra veselohry „Dover—Calais“ s A. Sedláčkovou a Vl. Burianem v hl. úl. Vstupenky k tomuto představení jsou vyprodány.

+ Divadlo Rokoko. Dnes a denně revue „Pouze pro dospělé“; zítra o 4. h. pro děti „Kašpárek v Turecku“.

+ Divadlo Variété. Dnes o půl 8. h. variétní program světových atrakcí.

+ Osvozené divadlo. Dnes premiéra „Učitel a žák“ od Vl. Vančury v režii J. Honzla a ve výpravě V. Obrtela. Opakuje se zítra.

+ E. F. Burianovo „Requiem“ pro soprán, tenor, jazz-orchester a Voice-band provedeno bude po prvé na koncertě ve středu 19. t. m. o 8. h. več. v Umělecké besedě v Praze-III.

Obrázek č. 19²⁵

---

²⁵ *Národní listy*. Praha: Julius Grégr, 14.10.1927, 67(283), s. 9.

PRAŽSKÉ BIOGRAFY	
AVION Vídeňské náměstí. Film filmů Metropolis, V. a neodvolatelně poslední týden.	KONVIKT Baronský dvůr, T. 20. 27. Mistrovské dílo ruské tvorby: Medvědí svatba, představení hudebního kabátu o 7 dějích. Zábavní vložky dostává rasou aviatorek kvarteta „Mistři“. Další doplňky.
HVEZDA Vídeňské náměstí. Sportovní pozor! Premiéra: On - zázračným studentem. Spectakulární hra o 7 dějích. V hlavní roli: Harold Lloyd. Hlavní dějství ve staré i nové době. Je světlý svět. Na konec však svítá.	LIDO Havlíčkova třída Premiéra: HARRY PIELŮV DVOJNÍK. Dobrodružný román. V hlavní roli: Harry Piel.
JULIS Vídeňské nám. Premiéra. Čardášová princezna. Podle stejnojmenné opery, 6 dějů. V hlavní roli: Hilda Hertzová. Kazimír a Kocouráda. Rodinná veselohra ze života českých lidí o 2 dějích.	MINUTA Vinohradů, Korunel 2. Medvědí svatba. Drama, zpracované podle hry A. V. Lunarského. Děj se odehrává ve Lívě. Vynález: N. V. Ermojev.
KAPITOL Praha, Lázeňská. On - zázračným studentem. Největší hvězda s HAROLDEM LLOYDEM.	PASSAGE Vídeňské nám. Druhý týden: DON JUAN s Jelenou Barvenovou v titulní roli desíti světového úspěchu.
LOUVRE Národní třída. Pro jedinečný úspěch prodlouženo. Skrutky - Intemann. Milenky starého kriminálního. V hlavních rolích: Vlasta Burian, Anny Ondráková, J. W. Sponzer, Věra Hlaváčková, B. Kyseláková, J. Plachta atd.	RADIO Vinohradů, Fochova tř. Pro jedinečný úspěch prodlouženo. Skrutky - Intemann. Milenky starého kriminálního. V hlavních rolích: Vlasta Burian, Anny Ondráková, J. W. Sponzer, Věra Hlaváčková, B. Kyseláková, J. Plachta atd.
LUCERNA Paříž, Lucerna, Vídeňské nám. Pro obrovský úspěch prodlouženo výhradně v bio Lucerna. Lev Nikolajevič Tolstoj: Vzkříšení. V hlavních rolích: Dolores del Río a Roda Mondesca.	SVĚTOZOR Vodičkova ul. Pro jedinečný úspěch prodlouženo. Skrutky - Intemann: Milenky starého kriminálního. V hlavních rolích: Vlasta Burian, Anny Ondráková, J. W. Sponzer, Věra Hlaváčková, B. Kyseláková, J. Plachta atd.

Obrázek č. 20²⁶

²⁶ Lidové noviny 14.10.1927. In: Lidové noviny [online]. [cit. 30.11.2023]. Dostupné z: <https://www.lidovenoviny.cz/ctecka.aspx?d=14.10.1927&e=LN1#strana=10>

Příloha č. 20

Obrázek č. 21²⁷

Příloha č. 21

Dnes to v práci bylo náročné. Kvůli špatnému počasí jsme ve skluzu, proto jsme s chlapy museli pořádně zabrat. Ten dům se přece jenom sám od sebe nepostaví. Během pauzy jsme si doběhli vedle do obchodu pro svačinu. Já jsem si koupil litr mléka a čtyři rohlíky, za což jsem paní prodavače dal 3 koruny. Franta si ale vzal jenom dva rohlíky, takže mu stačilo 50 haléřů.

Průměrná mzda mé profese je asi 900 Kč.

Příloha č. 22

Děti dnes byly podezřelé hodné. Jestli ono to nebude tím, že se blíží Mikuláš? Dokonce i Pepík mi odevzdal domácí úkol, a to už je co říct. Hlavně teď nesmím zapomenout koupit k večeři bochník chleba a kostku másla, to by mi manželka doma dala. Navíc to máslo potřebuje ještě na pečení cukroví, a to já mám hrozně rád. Na kilo chleba a kilo másla budu potřebovat 22 korun a 75 haléřů. Krindapána, vždyť já bych málem zapomněl. Sousedka mi dala 20 korun, že to máslo potřebuje taky!

Průměrná mzda mé profese je asi 1 100 Kč.

Příloha č. 23

Operace proběhla úspěšně, ale chvíli jsem se bál, že mi tam ten chlap zůstane ležet. Nejraději bych se šel domu natáhnout, ale manželka chce, abychom šli večer tancovat. Takže si musím jít ještě koupit novou košili a boty, ty staré mě nějak tlačí. Kolega v práci mi nedávno povídal, že sháněl to samé, co já, sehnal to všechno v jednom obchodě a utratil 73 korun. Ale já jsem

²⁷ Lidové noviny 16.10.1927. In: Lidové noviny [online]. [cit. 30.11.2023]. Dostupné z: <https://www.lidovenoviny.cz/ctecka.aspx?d=16.10.1927&e=LN1#strana=8>

ráno viděl ve výloze jiného obchodu tak pěknou košili za 24 korun, že bych si jí nejraději koupil tam. Jenže tam zase neprodávají boty.

Průměrná mzda mé profese je asi 2 800 Kč.

Příloha č. 24

Teda řeknu vám, s nimi se na něčem dohodnout, to není jen tak. Každý má jiný návrh, jak danou věc řešit, a samozřejmě si také každý myslí, že ten jeho návrh je ten nejlepší. Po několika hodinách jsme ale nakonec našli kompromis, s kterým by všichni souhlasili. Přece jenom, neděláme to jenom pro nás, ale pro celou naši milovanou republiku. Po tak dlouhém dni mě teď čekají mnohem příjemnější povinnosti. Jedeme si s manželkou pro nové auto, o kterém již tak dlouho sníme. Vydělal bych si na něj za 3 měsíce, a ještě by mi 5 000 zbylo. Jenže kvůli dalším výdajům to trvalo o něco déle.

Průměrná mzda mé profese je asi 9 000 Kč.